

Spis treści

ROZDZIAŁ 1. ROZWÓJ, BUDOWA I FIZJOLOGIA ŻEŃSKICH NARZĄDÓW PŁCIOWYCH – Helena Kędzia	1
1.1. Jajnik (<i>ovarium, oophoron</i>)	1
1.2. Jajowód (<i>salpinx, oviductus, tuba uterina</i>)	6
1.3. Macica (<i>uterus, metra, hystera</i>)	7
1.4. Pochwa (<i>vagina, kolpos</i>)	10
1.5. Srom (<i>vulva, pudendum femininum</i>)	11
1.6. Krocze (<i>perineum</i>)	12
1.7. Dno miednicy	12
1.8. Miednica kostna (<i>pelvis</i>)	13
1.9. Unaczynienie narządów płciowych	14
1.10. Unerwienie narządów płciowych	15
ROZDZIAŁ 2. CYKL MIESIĄCZKOWY – Leszek Pawelczyk, Beata Banaszewska	17
2.1. Układ podwzgórzowo-przysadkowy	17
2.1.1. Podwzgórze	17
2.1.2. Przysadka mózgowa	21
2.2. Hormony steroidowe jajnika	24
2.2.1. Estrogeny	24
2.2.2. Gestageny	26
2.2.3. Androgeny	27
2.3. Cykl jajnikowy	29
2.3.1. Faza folikularna	29
2.3.2. Owulacja	30
2.3.3. Faza lutealna	32
2.4. Cykl endometrialny	32
2.4.1. Faza miesiączkowa (1.–5. dzień cyklu)	33
2.4.2. Faza proliferacyjna (wzrostowa) (6.–13. dzień cyklu)	33
2.4.3. Faza owulacyjna (14. dzień cyklu)	33
2.4.4. Faza sekrecyjna (wydzielnicza) (15.–28. dzień cyklu)	33
2.5. Cykl szyjkowy	35
ROZDZIAŁ 3. WADY WRODZONE ŻEŃSKICH NARZĄDÓW PŁCIOWYCH – Zbigniew Friebe, Karina Kapczuk	37
3.1. Podział wad macicy i pochwy	37
3.2. Wrodzony brak macicy i pochwy	37
3.2.1. Diagnostyka wrodzonego braku macicy i pochwy	39
3.2.2. Leczenie wrodzonego braku macicy i pochwy	39

3.3.	Wady obstrukcyjne macicy i pochwy	40
3.3.1.	Diagnostyka wad obstrukcyjnych macicy i pochwy	41
3.3.2.	Leczenie wad obstrukcyjnych macicy i pochwy	42
3.4.	Wady macicy	42
3.4.1.	Diagnostyka wad macicy	43
3.4.2.	Leczenie wad macicy	44
3.5.	Wady pochwy	44
ROZDZIAŁ 4.	ZABURZENIA STATYKI ŻEŃSKICH NARZĄDÓW PŁCIOWYCH – Tomasz Rechberger, Konrad Futyma	45
4.1.	Epidemiologia	45
4.2.	Etiopatogeneza	45
4.3.	Diagnostyka	46
4.4.	Klasyfikacja	47
4.5.	Leczenie zaburzeń statyki dna miednicy	49
4.5.1.	Leczenie zachowawcze	49
4.5.2.	Przygotowanie przedoperacyjne pacjentek z zaburzeniami statyki dna miednicy	50
4.5.3.	Chirurgia uroginekologiczna	52
4.5.4.	Leczenie zaburzeń czynnościowych układu moczowego po operacjach rekonstrukcyjnych dna miednicy	63
ROZDZIAŁ 5.	CHOROBY PRZENOSZONE DROGĄ PŁCIOWĄ – Natalia Misan ..	67
5.1.	Choroby przenoszone drogą płciową wywoływane przez bakterie	67
5.1.1.	Kiła	67
5.1.2.	Rzeżączka	69
5.1.3.	Nierzeżączkowe zapalenie cewki moczowej	70
5.1.4.	Wrzód weneryczny	71
5.1.5.	Ziarnica weneryczna pachwin	72
5.1.6.	Ziarniniak pachwinowy	73
5.2.	Choroby przenoszone drogą płciową wywoływane przez wirusy	73
5.2.1.	Opryszczka narządów płciowych	73
5.2.2.	Zakażenie HPV	74
5.2.3.	Mięczak zakaźny	75
5.3.	Choroby przenoszone drogą płciową wywoływane przez grzyby	76
5.3.1.	Kandydoza narządów płciowych	76
5.4.	Choroby przenoszone drogą płciową wywoływane przez pierwotniaki	77
5.4.1.	Rzęsistkowica	77
5.5.	Choroby przenoszone drogą płciową wywoływane przez pasożyty	78
5.5.1.	Świerzb	78
5.5.2.	Wszawica łonowa	79
ROZDZIAŁ 6.	ZAPALENIE NARZĄDÓW MIEDNICY MNIJSZEJ – Anna Roztocka-Kuc	91
6.1.	Etiologia	91
6.2.	Czynniki ryzyka	91
6.3.	Objawy	92

6.4.	Rozpoznanie	92
6.4.1.	Kryteria rozpoznania zapalenia narządów miednicy mniejszej według Centers for Disease Control and Prevention	93
6.5.	Powikłania	94
6.6.	Leczenie	95
6.6.1.	Schematy leczenia ambulatoryjnego	95
6.6.2.	Schematy leczenia parenteralnego	95
6.6.3.	Leczenie operacyjne	96
6.6.4.	Kontrola skuteczności leczenia	96
6.6.5.	Leczenie zapalenia narządów miednicy mniejszej u ciężarnej	96
6.6.6.	Leczenie partnerów seksualnych	96
ROZDZIAŁ 7. PRZEWLEKŁY ZESPÓŁ BÓLOWY MIEDNICY MNIJSZEJ		
– <i>Katarzyna Kapska, Grzegorz H. Bręborowicz</i>		97
7.1.	Definicja	97
7.2.	Epidemiologia	97
7.3.	Etiologia	97
7.4.	Rozpoznanie	98
7.5.	Leczenie	99
ROZDZIAŁ 8. ŁAGODNE SCHORZENIA MACICY		101
8.1.	Mięśniaki macicy – <i>Włodzimierz Baranowski</i>	101
8.1.1.	Definicja i etiopatogeneza mięśniaków macicy	101
8.1.2.	Epidemiologia mięśniaków macicy	102
8.1.3.	Objawy kliniczne mięśniaków macicy	102
8.1.4.	Rozpoznanie mięśniaków macicy	102
8.1.5.	Klasyfikacja kliniczna mięśniaków macicy	103
8.1.6.	Leczenie mięśniaków macicy	103
8.2.	Adenomioza – <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	107
8.3.	Polip endometrialny – <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	108
8.4.	Łagodne zmiany na szyjce macicy – <i>Grzegorz H. Bręborowicz</i>	109
8.4.1.	Zapalenie szyjki macicy	109
8.4.2.	Nadżerka części pochwowej szyjki macicy	110
8.4.3.	Polip szyjki macicy	111
8.4.4.	Pęknięcie szyjki macicy	111
ROZDZIAŁ 9. ŁAGODNE SCHORZENIA JAJNIKA – <i>Grzegorz H. Bręborowicz, Agata Szpera-Goździewicz</i>		113
9.1.	Czynnościowe torbiele jajnika	113
9.2.	Łagodne guzy jajnika	115
9.2.1.	Guzy nabłonkowe	115
9.2.2.	Guzy lite	116
9.2.3.	Potworniaki	117
9.2.4.	Torbiele zapalne	118
9.3.	Skręcenie jajnika	118

ROZDZIAŁ 10. ENDOMETRIOZA – <i>Jan Kotarski, Krzysztof Szyłło</i>	121
10.1. Wprowadzenie	121
10.2. Objawy kliniczne	122
10.3. Rozpoznanie kliniczne	123
10.4. Leczenie	123
10.4.1. Farmakoterapia	124
10.4.2. Leczenie operacyjne	126
ROZDZIAŁ 11. UROLOGIA GINEKOLOGICZNA (UROGINEKOLOGIA) – <i>Tomasz Rechberger, Paweł Miotła, Andrzej Wróbel</i>	131
11.1. Patofizjologia mikcji	132
11.2. Diagnostyka wstępna nietrzymania moczu u kobiet	133
11.2.1. Wywiad	133
11.2.2. Dzienniczek mikcji	134
11.2.3. Badanie fizykalne	134
11.2.4. Niezbędne badania dodatkowe	134
11.2.5. Badanie urodynamiczne	135
11.3. Diagnostyka i leczenie wysiłkowego nietrzymania moczu	135
11.3.1. Kwalifikacja pacjentki do leczenia operacyjnego wysiłkowego nietrzymania moczu	139
11.3.2. Operacje pochwowe w leczeniu wysiłkowego nietrzymania moczu	141
11.3.3. Iniekcja uszczelniających preparatów okołocewkowych	141
11.3.4. Leczenie laserem nieablacyjnym	141
11.4. Leczenie zachowawcze zespołu pęcherza nadreaktywnego	142
11.4.1. Terapia z wykorzystaniem toksyny botulinowej A	147
11.4.2. Terapia z wykorzystaniem neuromodulacji nerwów krzyżowych	155
11.4.3. Zalecenia terapeutyczne dla pacjentek z zespołem pęcherza nadreaktywnego według aktualnie dostępnych wiarygodnych danych naukowych	156
11.5. Nocna poliuria i możliwości jej leczenia	157
11.6. Powikłania urologiczne po zabiegowym leczeniu ginekologicznym	158
11.7. Uszkodzenia związane z zabiegiem operacyjnym w obrębie układu moczowego – przyczyny i metody zapobiegania	159
ROZDZIAŁ 12. ENDOKRYNOLOGIA GINEKOLOGICZNA	165
12.1. Neuroendokrynologia i regulacja osi podwzgórze–przysadka–jajnik – <i>Błażej Męczekalski, Agnieszka Podfigurna</i>	165
12.1.1. Neuroendokrynologia	165
12.1.2. Oś podwzgórze–przysadka–jajnik	165
12.1.3. Regulacja osi podwzgórze–przysadka–jajnik	167
12.2. Podstawy diagnostyki w endokrynologii ginekologicznej – <i>Adam Czyżyk,</i> <i>Błażej Męczekalski</i>	169
12.2.1. Badanie podmiotowe	169
12.2.2. Badanie przedmiotowe	171
12.2.3. Badania hormonalne i biochemiczne	172
12.2.4. Diagnostyka obrazowa	175
12.2.5. Zabiegi diagnostyczne w endokrynologii ginekologicznej	176

12.3. Zaburzenia miesiączkowania – <i>Agnieszka Podfigurna, Błażej Męczekalski</i>	176
12.3.1. Klasyfikacja zaburzeń miesiączkowania	176
12.3.2. Pierwotny brak miesiączki	177
12.3.3. Wtórny brak miesiączki, nieregularne miesiączki	177
12.3.4. Nieprawidłowe krwawienia maciczne	177
12.3.5. Zespół napięcia przedmiesiączkowego	179
12.4. Zaburzenia rozwoju płci – <i>Adam Czyżyk, Błażej Męczekalski</i>	179
12.4.1. Różnicowanie płciowe	179
12.4.2. Zaburzenia rozwoju płci z kariotypem 46,XX	183
12.4.3. Zaburzenia rozwoju płci z kariotypem 46,XY	184
12.4.4. Zaburzenia aktywności androgenów	185
12.4.5. DSD zależne od chromosomów płci	186
12.5. Hipogonadyzm hipogonadotropowy – <i>Agnieszka Podfigurna, Błażej Męczekalski</i>	186
12.5.1. Etiologia hipogonadyzmu hipogonadotropowego	187
12.5.2. Choroby podwzgórza	187
12.5.3. Choroby przysadki	190
12.6. Hipogonadyzm hipergonadotropowy – <i>Błażej Męczekalski, Krzysztof Katulski</i>	191
12.6.1. Dysgeneza gonad	192
12.6.2. Przedwczesna niewydolność jajników	194
12.7. Hiperandrogenizacja i zespół policystycznych jajników – <i>Krzysztof Katulski, Adam Czyżyk, Błażej Męczekalski</i>	196
12.7.1. Objawy hiperandrogenizmu	196
12.7.2. Zespół policystycznych jajników	197
12.7.3. Hormonalnie czynne guzy jajnika	203
12.7.4. Hiperandrogenizacja nadnerczowa	204
12.8. Okres menopauzy – <i>Błażej Męczekalski, Krzysztof Katulski</i>	207
12.8.1. Podłoże hormonalne, objawy i konsekwencje menopauzy	208
12.8.2. Okres menopauzy a ośrodkowy układ nerwowy	209
12.8.3. Okres menopauzy a skóra	209
12.8.4. Okres menopauzy a układ moczowo-płciowy	209
12.8.5. Okres menopauzy a układ kostny	210
12.8.6. Okres menopauzy a układ sercowo-naczyniowy	210
12.8.7. Okres menopauzy a żylna choroba zakrzepowo-zatorowa	210
12.8.8. Okres menopauzy a rak piersi	211
12.8.9. Leczenie zmian związanych z menopauzą	211
12.9. Leczenie hormonalne w endokrynologii ginekologicznej – <i>Adam Czyżyk, Błażej Męczekalski</i>	212
12.9.1. Natywna gonadoliberyna (GnRH) i jej analogi	212
12.9.2. Gonadotropiny	213
12.9.3. Leki obniżające stężenie prolaktyny	214
12.9.4. Leki antyandrogenne	214
12.9.5. Hormonalna terapia zastępcza i terapia estrogenowo-progestagenowa	215
12.9.6. Leki stosowane w leczeniu insulinooporności	217
ROZDZIAŁ 13. NIEPŁODNOŚĆ – Adam Czyżyk, Rafał Kurzawa	219
13.1. Definicje	219
13.2. Epidemiologia	220
13.3. Etiologia	220

13.3.1.	Czynnik jajnikowy	222
13.3.2.	Czynnik jajowodowy	224
13.3.3.	Czynnik maciczny	224
13.3.4.	Endometrioza i zrosty otrzewnowe jako przyczyny niepłodności	225
13.3.5.	Niepłodność niewyjaśnionej pochodzenia	226
13.4.	Diagnostyka	226
13.4.1.	Kiedy należy rozpocząć diagnostykę	226
13.4.2.	Wywiad	227
13.4.3.	Badanie przedmiotowe	227
13.4.4.	Ocena jajczkowania	229
13.4.5.	Badania dodatkowe	229
13.4.6.	Ocena płodności męskiej	232
13.4.7.	Niepłodność niewyjaśnionej pochodzenia (nieokreślona)	232
13.4.8.	Badania o nieudowodnionej wartości w myśl standardów EBM	232
13.5.	Leki stosowane w leczeniu niepłodności	233
13.5.1.	Leki stosowane w stymulacji i indukcji jajczkowania	233
13.6.	Leczenie	236
13.6.1.	Czynnik jajnikowy	236
13.6.2.	Czynnik jajowodowy	238
13.6.3.	Czynnik maciczny	238
13.6.4.	Endometrioza i zrosty otrzewnowe	239
13.6.5.	Niepłodność niewyjaśnionej pochodzenia	239
13.6.6.	Czynnik męski niepłodności	239
13.6.7.	Rozród wspomagany medycznie i techniki rozrodu wspomaganego medycznie	240

ROZDZIAŁ 14. GINEKOLOGIA DZIECIĘCA I DZIEWCZĘCA – WYBRANE

ZAGADNIENIA – *Agnieszka Droszol-Cop, Dominika Orszulak,*

Katarzyna Wilk

		249
14.1.	Badanie ginekologiczne dziewczynki	249
14.2.	Diagnostyka ultrasonograficzna w ginekologii dziecięcej i dziewczęcej	251
14.3.	Prawidłowy cykl miesięczkowy u dziewcząt	254
14.4.	Zaburzenia miesięczkowania u dziewcząt	254
14.5.	Przedwczesne dojrzewanie płciowe	256
14.6.	Pierwotny brak miesiączki	257
14.7.	Wtórny brak miesiączki	259
14.8.	Zespół policystycznych jajników	261
14.8.1.	Kryteria rozpoznawania hiperandrogenizmu u nastolatek	261
14.8.2.	Kryteria rozpoznania oligoowulacji u nastolatek	261
14.8.3.	Kryteria obrazu policystycznych jajników w badaniu ultrasonograficznym miednicy mniejszej	262
14.9.	Krwawienia młodocianych	263
14.10.	Nowotwory narządów płciowych u dziewcząt	264

ROZDZIAŁ 15. ONKOLOGIA GINEKOLOGICZNA – *Ewa Nowak-Markwitz*

15.1.	Powstawanie nowotworów	269
15.2.	Etiologia nowotworów narządów płciowych	271
15.2.1.	Etiologia raka szyjki macicy	271

15.2.2.	Etiologia raka endometrium	271
15.2.3.	Etiologia raka jajnika	271
15.2.4.	Etiologia raka sromu i pochwy	272
15.2.5.	Etiologia raka kosmówki i nowotworów nienabłonkowych narządów płciowych	272
15.3.	Profilaktyka nowotworów narządów płciowych	272
15.3.1.	Profilaktyka raka szyjki macicy	273
15.3.2.	Profilaktyka raka endometrium	273
15.3.3.	Profilaktyka raka jajnika	274
15.3.4.	Profilaktyka raka pochwy i sromu	274
15.3.5.	Profilaktyka nowotworów nienabłonkowych jajnika, trzonu macicy i pochwy	274
15.4.	Epidemiologia	275
15.5.	Podział nowotworów złośliwych narządów płciowych kobiety	275
15.6.	Rozpoznanie nowotworów	275
15.6.1.	Badanie histopatologiczne	275
15.7.	Planowanie leczenia	277
15.7.1.	Badanie ginekologiczne i <i>per rectum</i>	277
15.7.2.	Badania obrazowe	277
15.7.3.	Badania biochemiczne – markery nowotworowe	279
15.8.	Metody leczenia nowotworów narządów płciowych	281
15.8.1.	Metody chirurgiczne	281
15.8.2.	Radioterapia	282
15.8.3.	Chemioterapie i terapia celowana	283
15.9.	Rak szyjki macicy	284
15.10.	Rak endometrium	287
15.11.	Mięsaki macicy	291
15.11.1.	Mięsak gładkokomórkowy	291
15.11.2.	Mięsak podścieliskowy	292
15.11.3.	Mięsak podścieliskowy niezróżnicowany	292
15.11.4.	Gruczolakomięsak	292
15.11.5.	Mięsakorak	292
15.12.	Rak jajnika, jajowodu i otrzewnej	293
15.13.	Nowotwory złośliwe nienabłonkowe jajnika	297
15.13.1.	Nowotwory germinalne	297
15.13.2.	Nowotwory gonadalne jajnika	300
15.13.3.	Inne rzadkie nowotwory jajnika	302
15.14.	Nowotwory pochwy	302
15.14.1.	Rak pochwy	302
15.14.2.	Mięsak pochwy	303
15.15.	Nowotwory sromu	303
15.15.1.	Rak sromu	303
15.15.2.	Czerniak sromu	305
15.15.3.	Rak gruczołu Bartholina	305
15.15.4.	Rzadkie nowotwory złośliwe sromu	305
15.16.	Rozrosty i nowotwory trofoblastu	305
15.16.1.	Zaśniad groniasty całkowity i częściowy	306
15.16.2.	Rak kosmówki	307

ROZDZIAŁ 16. NOWOTWORY GRUCZOŁU PIERSIOWEGO – Dawid Murawa, Sławomir Cieśla	309
16.1. Rak piersi	309
16.1.1. Epidemiologia raka piersi	309
16.1.2. Objawy raka piersi	309
16.1.3. Diagnostyka raka piersi	310
16.1.4. Typy raka piersi	312
16.1.5. Stopnie zaawansowania klinicznego raka piersi	312
16.2. Leczenie chorych na raka piersi	314
16.2.1. Metody operacyjne stosowane w leczeniu raka piersi	314
16.2.2. Leczenie raka przedinwazyjnego	320
16.2.3. Leczenie raka inwazyjnego	322
16.2.4. Rokowanie i obserwacje po leczeniu	326
16.3. Inne nowotwory złośliwe gruczołu piersiowego	326
16.3.1. Mięśaki piersi	326
16.3.2. Pierwotny chłoniak piersi	326
16.3.3. Guz liściasty	327
16.4. Nowotwory niezłośliwe gruczołu piersiowego	327
16.4.1. Tłuszczak (<i>lipoma</i>)	327
16.4.2. Gruczolakowłókniak (<i>fibroadenoma</i>)	327
16.4.3. Gruczolak (<i>adenoma</i>)	327
16.4.4. Brodawczak wewnątrzprzewodowy (<i>intraductal papilloma</i>)	328
ROZDZIAŁ 17. OSTEOPOROZA U KOBIET – Tomasz Paszkowski	329
17.1. Definicja i etiopatogeneza	329
17.2. Czynniki ryzyka	329
17.3. Skala problemu	330
17.4. Rozpoznanie i wybór strategii postępowania	330
17.5. Zapobieganie	332
17.6. Leczenie	333
17.7. Przykładowa sytuacja kliniczna	335
ROZDZIAŁ 18. SEKSUALNOŚĆ KOBIET – Robert Kowalczyk, Violetta Skrzypulec-Plinta	337
18.1. Definicja seksualności	337
18.1.1. Funkcje seksualności	337
18.1.2. Pięć warstw życia erotycznego	338
18.2. Uwarunkowania seksualności	340
18.3. Psychofizjologia seksualna	340
18.3.1. Zakres psychofizjologii seksualnej	340
18.3.2. Biologia i fizjologia reakcji seksualnych	341
18.4. Obraz seksualności Polek	345
18.4.1. Seksualność w okresie ciąży i po porodzie	345
18.4.2. Seksualność w wieku menopauzalnym	345
18.5. Seksualność a antykoncepcja	346
18.6. Zaburzenia zdrowia seksualnego	346
18.6.1. Definicja zaburzeń seksualnych	347

18.6.2. Zaburzenia zainteresowania seksualnego	347
18.6.3. Zaburzenia podniecenia u kobiet	348
18.6.4. Nadmierny popęd seksualny (erotomania, <i>satyriasis</i> , <i>nimfomania</i>)	349
18.6.5. Zaburzenia orgazmu	349
18.6.6. Zaburzenia związane z bolesnością genitalno-miedniczną/penetracją	350
18.6.7. Prowadzenie rozmowy na temat seksu	351
18.7. „Deklaracja Praw Seksualnych Człowieka” z 2014 roku	352

ROZDZIAŁ 19. GINEKOLOGIA OPERACYJNA

19.1. Leczenie operacyjne w ginekologii – <i>Nikodem Horst, Emilia Gąsiorowska</i>	357
19.1.1. Ogólna charakterystyka leczenia operacyjnego w ginekologii	357
19.1.2. Kwalifikacja do operacji. Postępowanie lekarskie przed uzyskaniem zgody na operację	358
19.1.3. Powikłanie a ryzyko operacyjne	359
19.1.4. Świadoma i skuteczna prawnie zgoda na operację	360
19.1.5. Postępowanie okołoperacyjne – protokół ERAS	361
19.1.6. Chirurgiczne postępowanie przed operacją i podczas operacji	364
19.1.7. Postępowanie chirurgiczne po operacji	364
19.1.8. Uwagi dotyczące drenażu miejsca operowanego	365
19.1.9. Uwagi dotyczące operowania w trybie ostrym	366
19.1.10. Leczenie operacyjne	368
19.1.11. Rodzaje operacji wykonywanych w ginekologii	374
19.1.12. Operacje z zakresu ginekologii onkologicznej	380
19.2. Laparoscopia w ginekologii – <i>Krzysztof Gałczyński, Tomasz Rechberger</i>	382
19.2.1. Instrumentarium	382
19.2.2. Technika operacyjna	385
19.2.3. Laparoscopia „krok po kroku”	387
19.2.4. Powikłania laparoskopii	389
19.2.5. Laparoscopia z użyciem robota	389
19.2.6. Laparoscopia a ciąża	390
19.3. Histeroscopia – <i>Stefan Sajdak, Małgorzata Kampioni</i>	390
19.3.1. Technika histeroskopii	391
19.3.2. Wskazania do histeroskopii	392
19.3.3. Powikłania histeroskopii	393

ROZDZIAŁ 20. METODY OBRAZOWANIA W GINEKOLOGII

– <i>Włodzimierz Sawicki</i>	395
20.1. Wprowadzenie	395
20.2. Zasada badania i techniki ultrasonograficzne	396
20.2.1. Ultrasonografia przezbrzuszną	396
20.2.2. Ultrasonografia przezpochwową (endosonografia przezpochwową)	397
20.2.3. Kolorowa ultrasonografia dopplerowska	397
20.2.4. Ultrasonograficzne środki kontrastujące	398
20.2.5. Obrazowanie USG – fizjologia kobiecego narządu płciowego	398
20.2.6. Obrazowanie USG – patologia kobiecego narządu płciowego	400

ROZDZIAŁ 21. REGULACJA URODZEŃ – Leszek Pawelczyk, Beata Banaszewska	413
21.1. Indeks Pearla i idealna metoda antykoncepcji	413
21.2. Podział metod antykoncepcji	414
21.2.1. Metody naturalne	414
21.2.2. Antykoncepcja hormonalna	415
21.2.3. Środki antykoncepcyjne wewnątrzmaciczne	419
21.2.4. Mechaniczne metody antykoncepcji	421
21.2.5. Środki plemnikobójcze	421
21.2.6. Prezerwatywa	421
21.2.7. Sterylizacja chirurgiczna	421
21.2.8. Antykoncepcja hormonalna dostępna w Polsce	422
ROZDZIAŁ 22. DIAGNOSTYKA GINEKOLOGICZNA	425
22.1. Badanie ginekologiczne – <i>Andrzej K. Bręborowicz, Grzegorz H. Bręborowicz</i>	425
22.1.1. Badanie podmiotowe	425
22.1.2. Badanie przedmiotowe	426
22.1.3. Badania dodatkowe	429
22.2. Diagnostyka patomorfologiczna w ginekologii – <i>Justyna Szumiło</i>	429
22.2.1. Współpraca między patologiem a ginekologiem	430
22.2.2. Diagnostyka histopatologiczna w ginekologii	431
22.2.3. Diagnostyka cytologiczna w ginekologii	439
22.2.4. Badania śródoperacyjne w ginekologii	442
22.2.5. Badanie patomorfologiczne w ramach procedury węzła wartowniczego	445
22.2.6. Badania dodatkowe/pomocnicze w patomorfologii	447
22.3. Diagnostyka cytologiczna szyjki macicy – <i>Witold Kędzia</i>	452
22.3.1. Nabłonek szyjki macicy i pochwy	454
22.3.2. Zasady pobierania rozmazu cytologicznego szyjki macicy	454
22.3.3. Ocena preparatów cytologicznych – klasyfikacja TBS	456
22.3.4. Klasyfikacja TBS vs klasyfikacja Papanicolaou	458
22.3.5. Śródnabłonkowa neoplazja szyjki macicy	458
22.4. Badanie andrologiczne – <i>Tomasz Żak</i>	462
22.4.1. Badanie podmiotowe	462
22.4.2. Badanie przedmiotowe	462
22.4.3. Analiza seminologiczna	463
22.4.4. Testy czynnościowe plemników	467
22.5. Badanie kolposkopowe – <i>Antoni Basta, Andrzej Szczudrawa, Paweł Basta</i>	468
22.5.1. Budowa i rodzaje kolposkopów	468
22.5.2. Technika badania kolposkopowego	469
22.5.3. Etapy badania kolposkopowego	469
22.5.4. Cele kolposkopii	470
22.5.5. Klasyfikacja obrazów kolposkopowych	471
Skorowidz	475